

УДК 811.161.2'373]:82

Марина НАВАЛЬНА

СУБСТАНДАРТНА ЛЕКСИКА В МОВІ СУЧАСНОЇ ХУДОЖНЬОЇ ЛІТЕРАТУРИ

У пропонованій статті проаналізовано використання найуживаніших жаргонізмів у текстах сучасної української художньої літератури, подано тематичні групи цих лексичних одиниць, визначено їхню стилістичну роль.

Ключові слова: стиль мови, художній стиль, жаргонізми, стилістична роль.

Функціонуванню жаргонізмів у мові присвячені численні праці вітчизняних та зарубіжних учених [3; 7; 9; 8]. Особливо активно увійшли жаргонізми до публіцистичного стилю, про що свідчать сучасні розвідки дослідників [2; 4; 5; 10; 16]. Інтенсивно продовжує поповнюватися жаргонізмами і художній стиль, зокрема поетичні та прозові твори українських письменників. «Жаргонний» вибух, що стався в українській художній літературі 80–90-х років ХХ ст., слід розглядати як непрямий протест проти сомнамбулічної масової свідомості та українського стереотипу елегійно-романтичного способу художнього світовідчуття. На сучасному етапі спостерігається спад «хвороби» жаргонного нагромадження в тексті, натомість актуалізуються тонкі семантико-стилістичні та асоціативні потенції цього лексичного шару» [11, с. 215]. Л. А. Ставицька називає причини, за якими заперечували жаргонізми як шар лексики: постулат про дотримання мовної дисципліни; вживання жаргонної лексики як чогось «незаконного»; втрати мовної індивідуальної ідентичності [11, с. 215]. Хоча дослідники стилів попередніх десятиліть не заперечували вживання жаргонізмів у художніх творах, але вони наголошували на їх функціонуванні серед осіб певних соціальних груп. «У художньому стилі для створення реальних художніх образів представників окремих груп населення використовується також розмовна жаргонна лексика – специфічні слова, які вживають школярі, студенти, моряки, музиканти, служителі релігійних культів, картярі, злодії» [1, с. 34]. На сучасному етапі ми спостерігаємо тенденцію до вживання жаргонізмів не тільки серед окремих груп в усно-розмовному мовленні, але й у писемних стилях, зокрема художньому, куди вони проникають «із блискавичною швидкістю» [10, с. 56]. Дослідник О. О. Тараненко входження жаргонної лексики до художнього та публіцистичного стилів пояснює

демократизацією суспільно-політичного життя та лібералізацією й урізноманітненням соціально-економічних засад і морально-етичних та естетичних принципів суспільства [14, с. 33–35]. Жаргонне слововживання не можна заборонити, «оскільки цей шар лексики не є однозначним показником низького рівня культури. Мовне й естетичне виховання покликане загострити чуття літературно-жаргонної та жаргонно-просторічної диглосії з метою диференціювати соціально марковані лексеми» [11, с. 216].

«Українськість» жаргоновживання виявляється у стилістиці сучасних літературно-художніх, публіцистичних дискурсів, – зазначає Л. А. Ставицька. – Упродовж останнього десятиліття в українському культурному просторі помітна присутність нової мовної особистості літератора, культуролога. Ця особистість успішно синтезує соціально марковані шари зниженої лексики з народнорозмовною, лірично-пісенною, науково-філософською мовними стихіями. У такому сплетінні постають іронічно-парадоксальні тексти, а стилістичний ризик поєднання непоєднуваного може бути виправданий етикою глибокої, небанальної думки або пошуком нових спектрів української сміхової культури. Йдеться про літературне покоління віком 35–45 років (О. Забужко, Ю. Андрухович, В. Неборак, Л. Подерев'янський, С. Жадан, Є. Кононенко та ін), чиє становлення припало на час руйнування тоталітаризму з його етикою словесної псевдореальності та нехтуванням соціальної диференціації мови» [10, с. 68]. Крім текстів названих авторів, матеріалом нашої розвідки слугували жаргонізми в творах Л. Дашвар, Б. Жолдака, В. Лупейка та ін. У пропонованій статті спробуємо проаналізувати використання найуживаніших жаргонізмів у текстах художньої літератури, визначити їхню стилістичну роль. Ця стаття не вичерпає комплексу тих проблем, які постають у вивченні жаргонної лексики в цілому і художньому стилі зокрема, а кожен з аспектів, порушених у ній, заслуговує подальшого дослідження.

У художній літературі серед низки жаргонізмів найчастіше живають лексеми, що називають осіб. Нерідко це жаргонізми, які характерні для носіїв мови з кримінального середовища. Такі жаргонізми як *мент* 1) міліціонер; будь-який працівник правоохоронних структур; 2) дружинник; 3) контролер колонії [13, с. 215–216] та *браток* 1) член угруповання рекетирів чи інших кримінальних структур; 2) член тюремної, табірної спільноти; 3) те

саме, що *братан* [13, с. 68] у художній літературі здебільшого вживають у першому значенні. Напр.: *І марихуану ніби виколупали всюдисущі «менти»...* (В. Лупейко); *Розперезались ... «братки» на площах та в підвороттях* (В. Лупейко). Зазвичай вони позначають осіб, які є працівниками правоохоронних органів (*мент*), та тих, хто займається рекетирством (*браток*). Автори використовують жаргонізми, щоб точно, переконливо, колоритно показати реалії щодо порушень законодавства і контролю над різними суспільними сферами.

Кримінальні жаргонізми, що називають осіб, автори художніх творів подають у значенні, незафіксованому словниками. Так лексема *козел* відома в трьох значеннях з відтінками презирливості, зневаги: 1) зрадник, донощик; 2) пасивний гомосексуал. 3) найобразливіша лайка, адресована особі чоловічої статі у кримінальному середовищі [13, с.179–180]. У творах українських письменників жаргонізм зі значенням «образлива лайка, адресована особі чоловічої статі» вийшов за межі кримінальної соціальної групи, розширивши сфери використання, пор.: *Тобі справді годилося б з'їздити черевиком по зубах, – цідив Хомський, – і особливо за того «козла»* (Ю. Андрухович). Жаргонізми такого типу в художньому силі вульгаризують текст, надають негативної характеристики героям творів, підкреслюють зверхнє ставлення до окремих дійових осіб.

Функціонують у творах сучасних авторів відомі молодіжні жаргонізми. Напр.: *бурсак* – «студент, учень (найчастіше про учнів ПТУ)» [13, с. 71] та *предки* – «батьки» [13, с. 272]. Пор.: *...очі юнака викликали сторожку повагу до... загадкового «бурсака», який ні пере ким не розводився ні про себе, ні про вчителів* (В. Лупейко); *«Бурсаки» скинулись на восьмитомник Джека Лондона* (В. Лупейко); *Стояв перед спантелеченими Мірошниками, «предками»...* (В. Лупейко). Український прозаїк В. Лупейко у своїх творах, зокрема в романі «На крутих роздоріжжях», вживає молодіжні жаргонізми, щоб передати атмосферу спілкування, поведінку молоді, певною мірою надає цим текстам іронічного характеру.

Підтверджується тенденція, що в «художньому стилі знайшла своє найповніше втілення й тенденція до широкого залучення шарів стилістично зниженої лексики, включно з обценізмами, та інших елементів субстандартної мови як засіб вираження авторської

розкутості та прагнення до епатажу» [15, с. 23]. Так крім жаргонізму *чувиха* «дівчина, молода жінка» [13, с. 367], у мові сучасної літератури вживають зневажливу лексему *лотра*, *льотра* «розпусниця» [13, с. 230]. Напр.: *Кльова ти чувиха!* (О. Забужко); *...лотра радісно ринулась... наперейми...* (О. Забужко). Такі лексеми здебільшого використовує українська письменниця О. Забужко, жоден із інших авторів у вітчизняній прозі та поезії не перевершив цієї авторки за кількістю вжитих вульгарних, зневажливих, грубих висловів.

Подекуди прозаїки вживають армійські жаргонізми. Напр., зневажливий жаргонізм *дух* 1) молодий солдат (у перші шість місяців строкової служби); 2) боєць армії афганської опозиції в період воєнної кампанії 1979–1989 рр.; душман; 3) п'яна людина [13, с. 133] у мові прози вживають у другому значенні, щоб реальніше передати той історичний період, коли радянські солдати воювала в Афганістані з душманами. Можна стверджувати, що жаргонізм *дух* також вийшов за межі тільки армійського середовища. Це зумовлено передусім соціальними чинниками, адже суспільство відслідковувало за подіями того часу і впродовж довгих років спостерігає за наслідками тієї війни, пор.: *...багатенько із нашого гарнізону таки воювали із «духами»* (В. Лупейко).

Низку жаргонізмів у мові художньої літератури становлять лексеми, що позначають дії, процеси та стани. Зрідка українські автори позначають дії кримінальними жаргонізмами. Напр., *стукати*, *стукнути* 1) донести на когось; 2) барабанити, бити в барабан [13, с. 314] та *дрейфити* «боятися» [13, с. 128], пор.: *Причепилівка трохи було пореготала... як військкоматів ця на гарячому «застукала» рідна жіночка...* (В. Лупейко); *Про... життєві вихляси й «стукнули», куди треба...* (В. Лупейко); *Доки хтось незнайомий не лягнув мене по спині: – Толя, не дрейф!* (Б. Жолдак).

Дієслово *стукнути* в українській прозі вживають зі значенням «виповнитися», напр.: *...Георгію... вже «стукнуло» сімнадцять* (В. Лупейко). Здебільшого сучасні словники не подають цього значення жаргонізму, який вживають носії мови всіх соціальних груп як за віком, так і за родом занять.

Здебільшого сучасні художні твори заповнюють молодіжні жаргонізми на позначення дій, процесів та станів. Напр.: *злянати* «піти, поїхати кудись, зникнути; утекти» [13, с. 157]; *врубатися* «1) розуміти

щось; 2) підключати інструменти» [13, с. 94]; *вписатися* «1) влаштуватися на ночівлю; 2) проникнути, потрапити кудись; 3) заступитися за когось, захистити когось» [13, с. 94]; *замахатися* «утомитися від когось або чогось» [13, с. 147]; *банячити* «пити спиртні напої, пиячити» [13, с. 47]; *кайфувати* «1) отримувати насолоду, радість, задоволення від чогось; 2) сприймати із задоволенням, насолодою (фільм, передачу, книжку тощо); 3) відчувати стан наркотичної ейфорії» [13, с. 164–165]. Пор.: *А той журналога «обмив» у редакторському кабінеті джентльменську угоду та й «злиняв»* (В. Лупейко); *Пастушок ніяк не міг «врубатися» в тему...* (В. Лупейко); *...Петрик «сходу» «вписався» у тіло й душу торфотехнікуму* (В. Лупейко); *Замахалась ти, «золотце». Ох, замахалась* (О. Забужко); *Ах, нащо ж я банячив?* (О. Забужко); *...кайфувала як наркоман...* (О. Забужко).

Молодіжні жаргонізми українські автори вживають переважно у першому значенні. Вони надають текстам невимушеності, легкості, зазвичай ці жаргонізми не ускладнюють сприйняття матеріалу, зрозумілі читачеві.

У художньому стилі спостерігаємо вживання однокорених жаргонізмів до дієслова *кайфувати*, напр.: *кайф* «1) задоволення, насолода, будь-які приємні емоції від чогось» [13, с. 143]; *кайфово*, *кайфовий* «прекрасний, чудовий; такий, що приносить задоволення» [13, с. 164]. Пор.: *А я кажу, що Валя білету наперед дістала, і ми їх на пляжі виучимо, кайф?* (Б. Жолдак); *Тож, хоч тікай, «любов к отчизні» В цих краях завжди була за кайф* (С. Жадан); *Дівчинка лущить волоські горіхи і дівчинці, певно, з цього кайфово* (С. Жадан).

Дослідник О. О. Тараненко наголошував, що вживання жаргонізмів «простежується переважно в художній прозі і відбиває прагнення автора озвучувати своїх героїв тією мовою, якою вони спілкуються в реальному житті, і навіть більше того – самому творити тією мовою, яку він чує навколо себе» [15, с. 27]. Як свідчить аналіз мови творів, жаргонізми на початку ХХІ ст. характерні і для поезії. Зокрема для поетичних творів сучасного автора С. Жадана. Погоджуємося з висновком, що «кожний функціональний різновид мови використовує лише певну частину її лексику. Сублексикон функціонального стилю живої мови диференційовано використовується в підстилях, або в підтипах, функціонально-

стилістичних сфер, має різний ступінь проникнення в його межі чужих лексичних елементів» [6, с. 113].

Жаргонізми на позначення грошових одиниць характерні для різних стилів і жанрів. А «розподіл мовних засобів відповідно до сфер вживання зумовлюється їхньою функціонально-стилістичною закріпленістю, пор. синонімічний ряд *долар – валюта – зелений – зелень – бакс – капуста*, члени якого мають чітку стильову маркованість і звуження по спадній функціонального навантаження» [6, с. 113]. Популярними ці жаргонізми є і в творах художньої літератури [15, с. 37]. Напр.: *четвертак* «двадцять п'ять гривень (або інша грошова одиниця)» [13, с. 363]; *бабки* «гроші» [13, с. 41]; *зелений* «долари США» [13, с. 156], пор.: *...організатори святкових концертів нелегально клали до Петрикової кишені синювату «четвертак» – 25* (В. Лупейко); *...у батьків немає «бабок»...* (В. Лупейко).

Вживають автори жаргонізми на позначення грошей, яких не фіксують словники. Напр.: *кусок* – тисяча, *червінець* – десять гривень (або інша грошова одиниця), пор.: *...сутужимо зелені «бабки». Вже є зо чотири тисячі «зелених». А треба, до мене дійшло, щонайменше сім тисяч, кажуть, кусків* (В. Лупейко); *Штрафую вас на перший раз на червінець* (Б. Жолдак).

Вживають українські автори жаргонізовані словосполучення, напр., *халявні бабки*. Словники подають окремо лексеми *халявний* «безкоштовний; такий, що отримують за чужий рахунок або даром» [13, с. 349] та *бабки* «гроші» [13, с. 41], пор.: *Драматичні ж актори явили собою зразок ще одного різновиду йолопів: злетівшись на світло «халявних бабок», обіцяних за ніщо...* (Ю. Андрухович).

Для художньої літератури характерні жаргонізми на позначення не тільки сучасних грошей (*зелені*), але й такі, що позначають гроші радянського часу – *синюватий четвертак* – 25 рублів, які вже давно вилучені з обігу. Назви грошей попередніх років характеризують епоху, про яку йдеться у творі, дають читачеві чітке уявлення про старі грошові одиниці і їхню вартість.

Спостерігаємо в мові сучасної літератури тенденцію до позначень жаргонізмами транспорту, зокрема моделей радянського періоду. Напр.: *бобик* «міліцейська машина» та *газон* «автомобіль «ГАЗ-66» [13, с. 99], пор.: *Додому привезли Бугайка на «бобикові» – увесь двір позбігався дивитися* (Б. Жолдак); *Нехай і далі мандрує «бобиком» по*

Причепилівщині... (В. Лупейко); Парубчак хвацько вимайнув через колесо на борт закаляного болотом попутного фуркітливого «газона» і ляснув долонею по кабіні (В. Лупейко).

Жаргонізм *бобик* у художній літературі позначає не тільки «міліцейську машину», але й будь-який автомобіль марки «УАЗ». Так ще часто називають автомобіль голови сільськогосподарського підприємства, напр.: *...і вдень, і вночі від Льошки спокою нема: то на роботу определи, то дай «бобика» у місто по горілку з мотатися...* (Л. Дашвар).

Жаргонізми на позначення транспортних одиниць радянських часів передають властивості цих автомобілів, а також дають негативну оцінку сільським дорогам того періоду, якими здебільшого могли пересуватися тільки машини названих марок.

Жаргонізмами називають у художній літературі різні предмети, речі, заклади тощо. Подекуди це кримінальні жаргонізми, напр.: *чифір, чєфір* «1) чай, кава; 2) міцний настій чаю» [13, с. 363-364], пор.: *А потім я [Бичковський] чифірку поставлю, буде якраз* (О. Ірванець).

Найчастіше автори використовують молодіжно-студентські жаргонізми на зразок *генделик, ганделик* «невелике кафе, де продають спиртне і закуски» [13, с. 103], *шпора* «шпаргалка» [13, с. 381], напр.: *...я [Оксана] оббігала всі... генделики!* (Б. Жолдак); *Коли студент тягнув «шпору»* (Б. Жолдак).

Нерідко автори послуговуються лексемами із зневажливим відтінком, напр.: *мило* «сентиментальний фільм, у якому мало спільного з реальним життям («мильна опера»)» [13, с. 218] та жартівливо-іронічним *кравчучка* «двоколісний складаний возик для перевезення речей, продуктів тощо», пор.: *Антошка... крутив якесь «мило» – півтори години на екрані товклась... парочка* (В. Лупейко); *Перед редактором промайнула картою хусткою та синьою «кравчучкою» із блискучим бідном розбита Максимівна* (В. Лупейко).

На позначення частин людського тіла здебільшого використовують згрубілі, вульгарні жаргонізми, напр.: *цицьки* «жіночі груди» [12, с. 404], пор.: *Безстидниця, цицьки вивалила!* (О. Забужко). Ми погоджуємося, що «масове насичення тексту стилістично зниженими й субстандартними одиницями» є виявом розкнутості й бравади [14, с. 37].

На позначення різних процесів українські автори використовують жаргонізми, які називають як сучасні реалії, напр.: *розбірка* «з'ясування обставин конфлікту, обговорення спірних питань» [13, с. 287], так і процеси попередніх десятиліть *фарцовка*, *фарца* «1) спекуляція; скуповування речей в іноземців з метою спекуляції; 2) товари іноземного виробництва для перепродажу; 3) фарцівник (той, хто скуповує товари у іноземців) » [13, с. 337], пор.: *...хоч би скількох батьків викликалося на «розборку», зоставатися в класі й далі високо нести в ньому свої крохмальні банти-пропеллери Римочці вже ніяким побитом не випадало...* (О. Забужко); *...страшне слово – страшнішого натоді либонь що й не існувало – «фарцовка»?* (О. Забужко).

Жаргонізми *фарцовка*, *фарца* розглядаємо як застарілі лексеми, оскільки вони позначають процес, невластивий сучасності. Адже товари іноземного виробництва є у вільному продажу і немає потреби їх скуповувати і спекулювати на цьому.

Молодіжними жаргонізмами прозаїки називають різні ознаки предметів, якості, дії тощо. Напр.: *кльовий* «гарний, прекрасний» [13, с. 177]; *на халяву* «крим., мол. Безкоштовно, за чужий рахунок, чужим коштом» [13, с. 349]; *пофіт* «байдуже; все одно» [13, с. 271], пор.: *Кльова ти чувіха!* (О. Забужко); *Пастушкові аж двічі дарували квартири «за так».* *Тепер кажуть: «На халяву»* (В. Лупейко); *...нам пофіт ваш фестиваль. Він [режисер] хуліганив!* (Ю. Андрухович).

Поповнюються тексти художньої літератури жаргонізмами, які зафіксовані в словниках в інших значеннях. Напр.: жаргонізм *фіта* «працівник міліції» [13, с. 339] подають у лексикографічних працях як кримінальний зі зневажливим відтінком. В українській сучасній прозі лексема *фіта* вжита в словосполученні *ні фіта собі*. Цю словосполуку можна замінити часткою *оце*, що вказує на кого-, що-небудь, використовується як підсилювальний засіб в уточненні, захопленні, конкретизації. Пор.: *...а й справді, ні фіта собі заспів...* (О. Забужко). А жаргонізм *сороківка*, що має зафіксовані значення «1) сорок років; 2) жінка сорока років» [13, с. 307], у мові художньої літератури вживають у значенні «дошка завтовшки 40 міліметрів», напр.: *Оце нашвидкуруч напровесні зіп'яв оцю меблю із «сороковок»...* (В. Лупейко).

О. О. Тараненко резюмує, що «у своєму цілком зрозумілому й закономірному прагненні бачити українську мову з повною соціально-

стильовою парадигмою, українську літературу – літературою справді реалістичною за її мовною основою, а українську словесну культуру – культурою не патріархальною й не провінційною, певна частина і літераторів, і мовознавців ладна погодитися, по-перше, на легітимізацію в корпусі української національної мови певних соціолектів, які є в своїй основі поки що не українськими, а перейнятими з іншої мови, по-друге, на масове входження цих маргінальних мовних шарів до розмовного, художнього та публіцистичного стилів літературної мови» [15, с. 40]. Погоджуємося, що частина жаргонізмів запозичена з інших мов, зокрема російської. Напр.: *лодочки* – туфлі у формі човника; *корочка* – диплом; *скотовоз* – автобус марки «ЛиАЗ», пор.: *Перекидалась увага молоденьких пар на джинси, «лодочки», оренбурзькі хусточки...* (В. Лупейко); ... *у вірменів поцінно прикупили дипломи юридичні «корочки»* (В. Лупейко); ...*за що ці автобуси й називають «скотовозами»* (Б. Жолдак).

Отже, автори художніх творів активно вживають жаргонізми, які найчастіше називають осіб, грошові одиниці, транспорт, різноманітні речі та предмети. Чимало серед жаргонізмів таких, що позначають дії та процеси. Автори сучасної української літератури вживають здебільшого відомі жаргонізми, рідше – з новими значеннями. Подекуди кримінальні та молодіжні жаргонізми, які найчастіше вживають у художніх творах, розширюють значення і сферу застосування.

Деякі автори використовують російські жаргонізми-кальки. Новим функціональним виявом у мові є вживання жаргонізмів у поетичних творах.

Нерідко прозаїки використовують жаргонізми на позначення старих предметів, речей, зазвичай радянського періоду. Такі лексеми передають настрій героїв, побут, умови проживання тих років.

Жаргонізми надають художньому стилю вульгарності, бравади, епатажності, іронії та розкутості.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Взаємодія усних і писемних стилів мови / [відп. ред. М. М. Пилинський]. – К. : Наук. думка, 1982. – 180 с.
2. Карпець Л. А. Український спортивний жаргон : структурно-семантичний аспект : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд.

філол. наук : спец. 10.02.01 «Українська мова» / Любов Анатоліївна Карпець. – Х., 2006. – 19 с.

3. Ларин Б. А. О лингвистическом изучении города / Б. А. Ларин // Русская речь. – Л., 1928. – Ч. III. – С. 6–74.

4. Навальна М. Жаргонізми в мові української преси / Марина Навальна // Українське мовознавство. Міжвідомчий науковий збірник. Вип. 38 / Київський національний університет імені Тараса Шевченка. – Київ, 2008. – С. 147–152.

5. Навальна М. І. Функціональна дифузність молодіжних і кримінальних жаргонізмів / М. І. Навальна // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 10. Проблеми граматики і лексикології української мови : зб. наук. праць / [відп. редактор М. Я. Плющ]. – К. : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2009. – Вип. 5. – С. 67–70.

6. Озерова Н. Г. Взаємодія функціональних стилів у сучасних російській та українській мовах / Н. Г. Озерова, І. А. Синиця // Мовознавство. – 2003. – № 2–3. – С. 112–118.

7. Мокиєнко В. М. Большой словарь русского жаргона / В. М. Мокиєнко, Т. Г. Никитина. – СПб. : Норинт, 2000. – 720 с.

8. Словник жаргону злочинців [упорядн., передмова О. І. Поповченка]. – К., 1996. – 342 с.

9. Ставицька Л. Короткий словник жаргонної лексики української мови : Містить понад 3200 слів і 650 стійких словосполучень / Леся Ставицька. – К. : Критика, 2003. – 336 с.

10. Ставицька Л. Проблеми вивчення жаргонної лексики : Соціолінгвістичний аспект / Леся Ставицька // Українська мова. – 2001. – № 1. – С. 55–68.

11. Ставицька Л. Сучасний український інтержаргон : проблеми й аспекти вивчення / Леся Ставицька // Мовознавство. Доповіді та повідомлення IV Міжнародного конгресу українців. – К., 2002. – С. 213–216.

12. Ставицька Л. Українська мова без табу. Словник нецензурної лексики та її відповідників. Обсценізми. Евфемізми. Сексуалізми / Леся Ставицька. – К. : Критика, 2008. – 454 с.

13. Ставицька Л. Український жаргон. Словник : містить близько 4070 слів і понад 700 стійких словосполучень / Леся Ставицька. – К. : Критика, 2005. – 496 с.

14. Тараненко О. О. Колоквіалізація, субстандартизація та вульгаризація як характерні явища стилістики сучасної української мови (з кінця 1980-х рр.) / О. О. Тараненко // Мовознавство. – 2002. – № 4–5. – С. 33–39.

15. Тараненко О. О. Колоквіалізація, субстандартизація та вульгаризація як характерні явища стилістики сучасної української мови (з кінця 1980-х рр.) / О. О. Тараненко // Мовознавство. – 2003. – № 1. – С. 23–41.

16. Третяк Н. В. Жаргонна лексика в друкованих ЗМІ (номінативно-експресивна функція) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : 10.02.01 «Українська мова» / Н. В. Третяк. – К., 2008. – 20 с.

Стаття надійшла до редакції 22.03.2012

М. НАВАЛЬНАЯ

СУБСТАНДАРТНАЯ ЛЕКСИКА В ЯЗЫКЕ СОВРЕМЕННОЙ ХУДОЖЕСТВЕННОЙ ЛИТЕРАТУРЫ

В предлагаемой статье проанализировано использование употребляемых жаргонизмов в текстах современной украинской художественной литературы, представлены тематические группы этих лексических единиц, определена их стилистическая роль.

Ключевые слова: стиль речи, художественный стиль, жаргонизмы, стилистическая роль.

M. NAVALNA

SUBSTANDARD VOCABULARY IN MODERN LANGUAGE FICTION

This article analyzes the use of jargon commonly used in the texts of modern Ukrainian literature, given the thematic groups of lexical items, defined their stylistic role.

Keywords: style of language, literary style, jargon, stylistic role.

УДК 811.161.2'373.42

Стефанія ПАНЦЬО,
Людмила ВАКАРЮК

ПРАГМАТИКО-СТИЛІСТИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ СКЛАДНИХ СЛІВ У СУЧАСНОМУ ПОЕТИЧНОМУ ТЕКСТІ

У статті розглянуто прагматико-стилістичний потенціал складних слів у сучасній поетичній мові.

Ключові слова: етнознак, ідіостиль, неологізм, оказіоналізм, складне слово.

Сучасна мова характеризується активізацією інноваційних процесів, які охопили усі сфери буття сьогодення: політичну, соціальну,